

T-MAS ; Telemedical Maritime Assistance Services

Inleiding

De organisatie en coördinatie van de medische ondersteuning aan vaartuigen op zee is één van de taken van het MRCC.

Ze komt voort uit:

- Internationaal Verdrag inzake opsporing en redding op zee (Hamburg 1979)
- Marime labour convention (2006)
- International Aeronautical and Maritime Search and Rescue (IAMSAR) Manual Volume I
- MSC/Circ.960 – Medical assistance at sea (2000)
- MSC.1/Circ.1218 – Guidance on exchange of medical information between TMAS (2006)
- Samenwerkingsakkoord Structuur kustwacht (2005)
- Overeenkomst tussen de Federale Staat en het Vlaams Gewest betreffende operationele werkafspraken tussen het MRCC en het militair hospitaal Koningin Astrid inzake medische ondersteuning van schepen op zee (2017)

Bij ernstige ongelukken, ziekte of vergiftigen aan boord van een zeevaartuig of jacht, waar ook ter wereld, kan de bemanning een arts kosteloos om een advies vragen, en dit 24/7.

Bij TMAS beperken we ons tot de medische adviesverlening vanop afstand. Het aanbevelen van een medevac kan hier deel van uitmaken maar voor de details over de organisatie en coördinatie van medevac's heeft het MRCC een aparte procedure.

In het verleden sprak men niet van T-MAS maar van RMA: radio-medisch advies. Door komst van satelliettelefonie en breedband internet is de term "radio" in deze te beperkt geworden. MRCC Oostende is op dit moment betrokken bij zo'n 3 à 4 tele-medische adviezen per jaar.

Toepassing

In tegenstelling tot werknemers aan wal hebben zeevarenden meestal geen rechtstreekse en persoonlijke toegang tot een arts aan boord. Hoewel zeevarenden het oorspronkelijk bedoelde doelpubliek is, kan medische adviesverlening op afstand ook ten goede komen aan eventuele passagiers en aan de opvarenden van pleziervaartuigen. De aanwezigheid van een arts aan boord is immers pas verplicht vanaf 100 opvarenden tijdens een zeereis van meer dan 3 dagen. En zelfs met een arts aan boord kan het advies van een bijkomende specialist nodig geacht worden.

Verzoeken tot medische adviesverlening kunnen worden verwacht van vaartuigen binnen, dan wel buiten de SRR (search and rescue region) van het MRCC, ongeacht hun vlag. Medische problemen aan boord van vaartuigen kunnen immers ver van de thuishaven optreden.

In dergelijk geval kan de gezagvoerder, die instaat voor de gezondheid en veiligheid van de bemanning en de passagiers aan boord van zijn vaartuig, contact nemen met:

- a. de aangewezen T-MAS van de eigen vlag of nationaliteit teneinde medisch advies te krijgen in de eigen taal, of;
- b. het International Radio Medical Centre / Centro Internazionale Radio Medico (CIRM) in Rome, of;
- c. de T-MAS van het vaargebied.

Medische advies aan vaartuigen op zee moet zoals reeds aangehaald in de inleiding 24 uur per dag beschikbaar zijn. Zowel het advies als het bijhorende gebruik van de nodige communicatiemiddelen moeten gratis zijn voor alle vaartuigen, ongeacht hun vlag.

In België kan hiervoor een beroep worden gedaan op het militaire hospitaal "Koningin Astrid" in Neder-Over-Heembeek. Dit hospitaal is dus het Belgische T-MAS of Telemedical Assistance Service Provider. Het biedt telemedische advies aan in het Nederlands, Frans en Engels.

Verdeling van de taken en verantwoordelijkheden

Rol en functies van het MRCC

- a. het verspreiden van de nodige informatie aan bemanningen van vaartuigen zodat deze over voldoende informatie beschikken om het T-MAS te kunnen contacteren;
- b. het opzetten van communicatie (per radio of satelliet) inzake medische adviesverlening tussen vaartuigen op zee en het T-MAS
- c. het adviseren van de gezagvoerder omtrent een of meerdere mogelijke aanloophavens indien het T-MAS dit aanbeveelt.
- d. het opstarten en coördineren van een medevac indien het T-MAS dit aanbeveelt én de gezagvoerder dit vraagt.
 - i) het dispatchen en coördineren van de juiste transportmiddelen om de MEDEVAC uit te voeren op de door het T-MAS aanbevolen manier, naar de door het T-MAS aanbevolen medische inrichting en, waar mogelijk/nodig, het voorzien van paramedici aan boord van dat transportmiddel;
 - ii) het treffen van de nodige regelingen met de gezagvoerder teneinde het transportmiddel te ontvangen en de patiënt over te brengen naar het transportmiddel.
- e. het uitwisselen van informatie tussen T-MAS en andere eventuele betrokken hulpverleners (MIRG,...).

Rol en functies van het T-MAS.

- a. het ondersteunen bij het stellen van een medische diagnose ten aanzien van één of meerdere patiënten op afstand en het geven van advies aan de gezagvoerder betreffende de medische behandeling van deze patiënt(en);
- b. het geven van aanbevelingen aan de gezagvoerder inzake het overbrengen van de patiënt(en) naar de wal onder de vorm van:
 - iii) het afleiden van het vaartuig naar een haven, dan wel;
 - iv) het evacueren van de patiënt in het kader van een MEDEVAC.
rekening houdend met de medische toestand van de patiënt
- c. het verlenen van advies aan het MRCC inzake speciale medische vereisten of beperkingen die een invloed zouden kunnen hebben op de wijze van evacuatie en/of de keuze van het transportmiddel van de patiënt naar de wal en de beschikbare medische uitrusting die hierbij aangewezen kan zijn;
- d. het informeren van de paramedische en/of medische begeleiders die desgevallend aanwezig zijn op het transportmiddel en overleg inzake de evacuatieprocedure en haar mogelijke beperkingen;
- e. het plegen van overleg met het MRCC en/of de bemanning aanwezig op het transportmiddel;
- f. het verlenen van advies aan het MRCC omtrent het medisch centrum aan de wal waar de geëvacueerde patiënt kan worden opgevangen
- g. indien nodig afspraken maken met een ander medisch centrum omtrent de ontvangst van de patiënt en het communiceren van de medische toestand van de patiënt en de reeds voorgestelde behandeling.

COMMUNICATIE

Algemeen

Het T-MAS moet te allen tijde in staat zijn om te kunnen communiceren met

- het vaartuig op zee
- het MRCC,
- het eventuele evacuatiemiddel

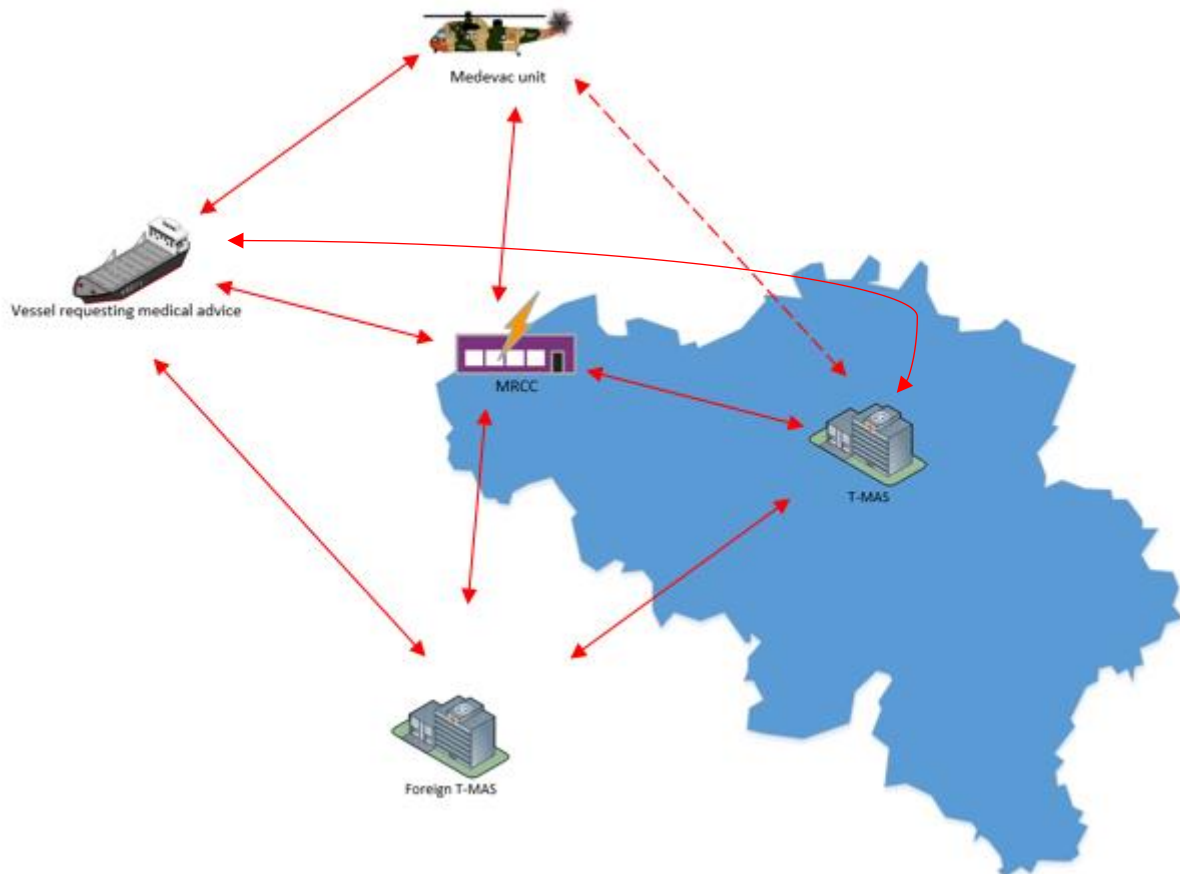
De communicatiemogelijkheden bestaan uit:

- telefooncommunicatie;
- fax;
- digitale datatransmissie (foto's, ECG, ...) of email;
- middels tussenkomst van het MRCC, radiocommunicatie.

De lijnen, bestemd voor de medische adviesverlening op zee, zijn 24/7 beschikbaar.

T-MAS contactgegevens:

- Telefoon: 02/44.32.175
- Email: MHKA-marevac@mil.be
- Adres: Bruynstraat 1, 1120 Neder-over-Heembeek

Communicatie tussen het vaartuig op zee en het T-MAS

Zoals reeds vermeld kan de bemanning van een vaartuig medische advies aanvragen bij het T-MAS van zijn keuze (meestal gebaseerd op zijn nationaliteit, de vlaggenstaat van het vaartuig en – in het bijzonder – de voertaal). Meestal gebeurt dit via het bijhorende MRCC.

Zo kunnen vaartuig voor advies van het Belgische T- MAS contact opnemen met MRCC Oostende via telefonie, marifonie of per e-mail. En dit onafhankelijk van de positie van het vaartuig.

MRCC Oostende verbindt het vaartuig ofwel onmiddellijk door met het Belgische T-MAS of geeft de contactgegevens van het Belgische T-MAS door aan het vaartuig. In sommige gevallen is een directe telefoonverbinding van het schip met het T-MAS technisch niet mogelijk en gebeuren de gesprekken via een “phonepatch” van de radioverbinding op een telefoonverbinding. Hiervoor wordt bij voorkeur VHF kanaal 79 gebruikt.

De dienstdoende arts geeft medische adviezen voor de behandeling van de zieke of gewonde opvarende. De arts kan aangeven hoe de patiënt op een snelle en veilige manier onder specialistische medische behandeling kan worden gesteld. Veelal kan de bemanning zelf de eerste hulp aan boord verlenen.

Eventueel met behulp van de “International medical guide for ships” en daarin opgenomen “ship’s medicine chest” kan de arts duidelijk vertellen hoe de patiënt te behandelen.

De artsen kunnen natuurlijk adviseren om rechtstreeks contact op te nemen met specifieke diensten zoals het anti-gifcentrum of het tropisch instituut en ook om de patiënt bij aankomst in een haven in een ziekenhuis verder te laten onderzoeken.

Om de communicatie zo effectief mogelijk te laten verlopen raadt men aan om de aanvraag te doen op geleide van de medische vragen zoals vastgesteld door de IMO. Deze zijn verwerkt in de checklist waarover de arts beschikt maar het MRCC kan de bemanning reeds voordien deze lijst doormailen zodat men zich al kan voorbereiden.

Communicatie tussen het T-MAS en het MRCC

De communicatie tussen het T-MAS en het MRCC gebeurt via een daartoe bestemde telefoonlijn of digitaal via het meest efficiënte en betrouwbare communicatiemiddel (mail, toekomstige apps,..)

Communicatie tussen het T-MAS en het evacuatiemiddel

Rechtstreekse communicatie tussen het T-MAS en het evacuatiemiddel is meestal niet mogelijk. Het MRCC dient dan als tussenschakel gebruikt te worden.

Communicatie tussen twee T-MAS

Indien een gezagvoerder een vraag tot medische adviesverlening voorlegt aan een T-MAS buiten het SRR van het MRCC en als gevolg hiervan een medische evacuatie wordt aanbevolen, zal de gezagvoerder desgevallend het MRCC, dat verantwoordelijk is voor het betrokken SRR waarin het vaartuig zich bevindt, contacteren. Om te verhinderen dat het T-MAS dat verbonden is aan die SRR opnieuw een intake call zou moeten doen, moeten de gegevens die het "buitenlandse" T-MAS heeft verzameld, overgemaakt worden aan het T-MAS dat verbonden is aan de betrokken SRR.

Communicatie tussen twee T-MAS inzake medische gegevens geschiedt overeenkomstig MSC.1/Circ.1218, in haar meest actuele versie, op basis van internationale afspraken via het 'medical information exchange form' .

Opname en rapportage van de communicaties

Medische adviesverlening op afstand is onderworpen aan de wetgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zowel voor wat betreft de wijze waarop de persoonlijke medische gegevens behandeld worden, ze opgeslagen worden als hoe erover gecommuniceerd wordt.

De persoonlijke medische gegevens mogen niet overgemaakt worden aan derden met uitzondering voor het leveren van de adviezen aan:

- het betreffende vaartuig;
- het MRCC;
- de paramedische en medische diensten specifiek betrokken bij de afhandeling van het incident, en desgevallend het evacuatiemiddel.

Alle T-MAS communicaties moeten voorzien zijn van datum en tijd en moeten zorgvuldig bewaard worden maar wel zo dat ze, indien nodig, onmiddellijk kunnen geraadpleegd worden.

Het T-MAS moet alle communicaties classificeren met inbegrip van, maar niet beperkt tot:

- nota's betreffende het voorval;
- tijdstip en datum van contact met en de naam van het vaartuig;
- de namen van diegenen die bij het voorval betrokken zijn voor zover deze namen bevestigd kunnen worden;
- de wijze van communicatie (radio, telefoon, contactnummers, ...).

Het T-MAS moet de relevante gegevens uit het dossier op verzoek, ter beschikking stellen van het MRCC.

De gegevens die worden uitgewisseld ten behoeve van de medische adviesverlening op afstand zijn uiterst vertrouwelijk en vormen het voorwerp van het medisch geheim.

Operationele werkafspraken tussen MRCC Oostende en het Belgische TMAS

Medische advies op afstand

Als het T-MAS een oproep krijgt voor medische adviesverlening, moet deze, op basis van de beschikbare gegevens, zo snel mogelijk:

- het opstellen van de medische diagnose op afstand van de patiënt ondersteunen;
- medisch advies geven aan de bemanning betreffende de nodige behandeling, ermee rekening houdend dat deze behandeling meestal zal worden verstrekt door een niet-medicus.

Indien de toestand van de patiënt dringende en meer gespecialiseerde hulp noodzaakt, kan het T-MAS volgende aanbevelingen geven aan de gezagvoerder:

- a. de patiënt moet dringend en/of zo snel als mogelijk aangeland worden door het afleiden van het vaartuig naar een haven;
- b. de patiënt moet onmiddellijk en/of zo snel als mogelijk geëvacueerd worden naar een medisch centrum op land.

Rechtstreekse verzoeken om medisch advies afkomstig van vaartuigen, ontvangen door, of doorgegeven aan het T-MAS moeten niet worden gerapporteerd aan het MRCC, tenzij het overbrengen van de patiënt naar de wal wordt aanbevolen.

Indien het T-MAS vermoedt dat de medische gesteldheid gevolgen kan hebben voor de toegang tot het grondgebied, zal het T-MAS het MRCC verwittigen met de vermelding van:

1. de naam van het vaartuig;
2. de naam van de patiënt(en);
3. de medische toestand van de patiënt(en);
4. de waarschijnlijke haven van aankomst.

Het MRCC zal de betrokken autoriteiten hiervan inlichten conform bestaande procedures.

Aanbeveling tot het afleiden van het vaartuig naar een haven

Indien de gezagvoerder het, op aanbeveling van het T-MAS, nodig acht om een andere haven aan te lopen dan de eerstvolgende geplande haven van de bestemming, moet:

- het T-MAS, indien zij hiervan op de hoogte zijn, het MRCC inlichten van de mogelijke afleiding naar een andere haven;
- het MRCC, op vraag van de gezagvoerder, de nodige informatie geven inzake een of meerdere mogelijke aanloophavens.

Aanbeveling tot medische evacuatie (MEDEVAC)

Indien de gezagvoerder het, op aanbeveling van het T-MAS, nodig acht om een patiënt medisch te evacueren, zal de gezagvoerder rechtstreeks communiceren met het MRCC.

Het MRCC en het T-MAS kunnen overleg plegen betreffende:

- het type evacuatiemiddel dat aangewezen is;
- eventuele medische beperkingen of vereisten die de plaats en de wijze van de evacuatie zouden kunnen beïnvloeden;
- de aanbevolen medische uitrusting voor evacuatie;
- de omstandigheden, zowel wat betreft het type als de timing van het evacuatiemiddel, die een verandering in de MEDEVAC procedure zou kunnen noodzaken, alsook indien de MEDEVAC niet langer noodzakelijk zou zijn;
- indien vereist, het meest aangewezen medisch centrum om de patiënt af te leveren;
- alle andere aspecten die een evacuatie zouden kunnen beïnvloeden.

Het MRCC kan:

- de middelen te water en/of te lucht aanduiden en opdracht geven voor een medische evacuatie
- het T-MAS inlichten betreffende de details van het ingezette evacuatiemiddel;
- overleg plegen met de gezagvoerder betreffende de MEDEVAC, vooral wat betreft plaats en tijd van de evacuatie.
- het T-MAS en het ontvangende medisch centrum inlichten van het tijdstip van evacuatie en het vermoedelijke tijdstip van aankomst van de patiënt aan het medisch centrum.
- waar nodig, de MEDEVAC-operatie monitoren tot de patiënt afgeleverd wordt bij het hospitaal;]
- het T-MAS inlichten betreffende de afwikkeling van de MEDEVAC.

Het T-MAS kan eventueel overleg plegen met:

- het medisch centrum omtrent de medische toestand van de patiënt aan het begin van de MEDEVAC en de meest aangewezen wijze om de patiënt op te vangen op vraag van het medisch centrum;
- het evacuatiemiddel dat de evacuatie uitvoert om zich te vergewissen over de toestand van de patiënt, inzake de beperkingen en vereisten van de patiënt, inzake de onmiddellijk nodige behandeling van de patiënt en/of inzake het medisch centrum dat de patiënt zal ontvangen;
- het vaartuig betreffende de toestand van de patiënt in de omstandigheden waarin deze verblijft.

Limitaties

1. Het systeem van medische ondersteuning aan vaartuigen op zee is niet van toepassing in het geval van een maritiem incident dat een zeer groot aantal slachtoffers inhoudt (mass rescue) of indien een SAR-operatie de betrokkenheid van uitgebreide medische teams bij de aanlandingsplaatsen noodzakelijk maakt.
2. De finale beslissing inzake het aanlanden, dan wel de vraag tot het evacueren van de patiënt wordt genomen door de gezagvoerder van het vaartuig, die instaat voor de gezondheid en veiligheid van de bemanning en de passagiers aan boord van zijn vaartuig;